

ALGORYTM POSTĘPOWANIA Z GRUŻLICĄ

OBJAWY:

- kaszel nieustępujący > 3 tygodni (który nie ma innej ustalonej przyczyny)
- ± gorączka
- nocne poty
- chudnięcie
- osłabienie i łatwe męczenie się
- brak apetytu
- krwioplucie
- bóle klatki piersiowej
- duszność

Osoby z objawami lub czynnikami ryzyka gruźlicy powinny być poddane badaniom ukierunkowanym na wykrywanie gruźlicy

BADANIE WYKRYWAJĄCE GRUŻLICĘ, KTÓRE MOŻE ZLECIĆ LEKARZ POZ TO RTG KLATKI PIERSIOWEJ

Jeśli zmiany wskazują na możliwość gruźlicy należy wysłać chorego do poradni chorób płuc, gdzie **niewłocznie** powinna zostać podjęta dalsza diagnostyka. Chorego z nasilonymi objawami, rozległymi zmianami w płucach, obecnością jam, można skierować bezpośrednio do oddziału chorób płuc leczącego gruźlicę.

W przypadku ciężkiego stanu klinicznego chorego, stanu immunosupresji
→ **niewłoczne skierowanie do szpitala na leczenie!**

UWAGA: Kobiety w ciąży i dzieci do lat 16 powinny mieć jako pierwszy wykonany test z krwi oparty na pomiarze wydzielanego interferonu gamma (IGRA), by ewentualnie nie wykonywać RTG płuc.

BADANIA MIKROBIOLOGICZNE W KIERUNKU GRUŹLICY DO NIEZWŁOCZNEGO WYKONANIA:

≥2 próbki płwociny na

- szybki test molekularny (z grupy Xpert MTB/RIF lub oparty na metodzie liniowej sondy genetycznej) wykrywający obecność materiału genetycznego *M. tuberculosis complex* i oporności na ryfampicynę lub ryfampicynę i izoniazyd.

Test molekularny umożliwia szybkie wykrycie obecności prątków gruźlicy w płwocinie chorego (24 godz.)

- badanie bakterioskopowe
- posiew i lekowrażliwość prątków

Po potwierdzeniu testem molekularnym, że prątki wykryte w bakterioskopii należą do *Mycobacterium tuberculosis complex*, nie czekając na dalsze wyniki badań należy skierować chorego na leczenie przeciwprątkowe w warunkach szpitalnych.

UWAGA: Jeśli chory ma objawy lub zmiany w RTG, ale nie odkrztusza płwociny należy w warunkach szpitalnych wykonać bronchoskopię z pobraniem popłuczyn oskrzelowych, płukanie oskrzelowo-pęcherzykowe, biopsję transbronchialną.

ZALECENIA DLA OSÓB LECZĄCYCH GRUŹLICĘ

Jeżeli test molekularny nie wykazał oporności prątków na ryfampicynę ± izoniazyd zaleca się standardowe leczenie 4-lekowe, 6-miesięczne.

Jeżeli wykazano oporność na ryfampicynę należy włączyć leczenie jak MDR-TB (w niektórych sytuacjach klinicznych możliwe oczekiwanie na wyniki fenotypowego badania lekowrażliwości).

LECZENIE GRUŹLICY MDR-TB I XDR-TB

Według WHO leki stosowane w schematach leczenia MDR-TB i XDR-TB dzieli się na podstawie bezpieczeństwa i skuteczności na 3 grupy:

- 1) grupa A – leki, które należy wybrać w pierwszej kolejności: lewofloksacyna albo moksyfloksacyna, bedakilina i linezolid
- 2) grupa B – leki dodawane jako kolejne: kłofazymina, cykloseryna albo teryzyd
- 3) grupa C – leki, które stosuje się w razie potrzeby jako uzupełnienie schematu leczniczego: etambutol, delamanid, PZA, imipenem z cylastyngą, meropenem, amikacyna lub SM, etionamid/protionamid, PAS.

Optymalny zestaw to bedakilina podawana przez 6 mies. z możliwością dłuższego stosowania w indywidualnych przypadkach, z lewofloksacyną lub moksyfloksacyną, linezolidem, kłofazyminą lub cykloseryną podawanymi przez cały czas leczenia (20 mies.).